

TORSDAG 10 NOVEMBER. NR 45/2011

Får man tjuvstarta julen?
Sidan 12

Hälsningar från världens hungrigaste
Sidan 6

Idoldyrkan på gott och ont
Sidan 7

Pappa på ny mark
Sidan 2

Höstdagarna flyttade men gemenskapen bestod

Stämningen var varm när 700 ungdomar från Svenskfinlands alla hörn för första gången samlades till Höstdagar på ny ort.

Sidan 2 & 12

Ringaren i Jeppo kyrka
Sidan 10

Det går långsamt att bli frisk i själen
Sidan 7

Ömt och skakande om generalens dotter
Sidan 13

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Höstdagarna lyser framtidshopp

SJUHUNDRA unga har i dagarna (förhoppningsvis) röjt upp packningen från Höstdagarna och ställt in sina liggunderlag i skrubben igen.

Sjuhundra unga har i dagarna umgåtts intensivt med jämnåriga från andra delar av landet, som talar svenska med en annan (läs: konstig) dialekt än de själva.

Sjuhundra unga har sjungit, lyssnat på andakt, vrålat till häftig musik, bakat cupcakes och delat kristen tro.

Till de sjuhundra passar det att i sammanhanget foga in inflikandet om en inte oanselig skara ungdomsarbetsledare och vuxna, som i många fall är efter år delar den här upplevelsen med dem kring femton år.

HÖSTDAGARNA har över 60 år på nacken, likaså arrangören Förbundet Kristen Skolungdom r.f. Det grundades i tiderna som takorganisation för de kristna elevgrupperna som samlades i skolorna runtom i landet. I dag är Höstdagarna, som arrangeras varje år kring Allhelgona, kärnan i verksamheten.

Evenemanget samlar varje år flera hundra deltagare, och ingår vid det här laget som en pusselbit i livshistorien för tiotusentals individer. Tammerfors har varit knutpunkten där busslasterna från både söder och norr har samlats i Sampola skola. I år styrdes Höstdagarna utanför de sedvanliga mönstren på grund av renoveringsarbeten och samlades den här gången i Lempäälä. Det hela fungerade ändå. För det är något i konceptet som har en dragningskraft som inte tappat stinget trots tid och rum. Det handlar också om att arrangörerna lyckats förnya konceptet samtidigt som de hållit kvar kärnan.

DET ÄR ANMÄRKNINGSVÄRT att Höstdagarna inte har fått ett större allmänt erkännande än de har gjort. Vilka andra evenemang föser ihop svensktalande individer från Åland till Närpes, Borgå till Pargas i den mest kräsna av åldersgrupper – *frivilligt!*? Ett lysande parallellfall hittar man i Stafettkarnevalen men i övrigt är Höstdagarna unikt som en återkommande punktinsats som kittar fast den lösa finlandssvenska gruppidentiteten. Den väcks när en ung helsingforsare eftertänksamt berättar om hur fint det kändes att tända Allhelgonaljus med hundra andra ungdomar på en mörk gravgård. "Och för att det inte fanns någon sten för dem som var begravda nån annanstans så tände vi ljus på alla gravar som inte hade någon lykta. När vi gick var det ljus överallt."

Förtjänstmedaljer! Utmärkelser! Var dröjer de?! Evenemanget bygger till stor del på att många engagerar sig som ansvarsbärare också idéellt. Där är styrelsen för Förbundet Kristen Skolungdom en viktig pusselbit. Men betydligt viktigare än finorden är att garantera att Höstdagarna inte vingklippas ekonomiskt, bland annat när det gäller möjligheten att få allmän stiftskollekt.

IBLAND KAN man känna sig moloken över att intresset för kristen tro verkar sina. Ibland känns svenskheten splittrad och självdöende. Tappa inte sugen! Höstdagarna glöder som ett hopp som får även de torraste ögonen att tåras.

"Betydligt viktigare än finorden är att garantera att Höstdagarna inte vingklippas ekonomiskt."

PROFILEN: MESGANAW MOLLA ABEBE

"Jag vill vara en närvarande och förstående pappa."

Pappa framför allt

Mesgna Abebe vill ge sina barn det bästa av två världar. Han jobbar medvetet för att bryta destruktiva mönster från sin egen barndom.

TEXT OCH FOTO: MARINA WIIK

– Ser du fågeln, Benjamin? Den är hungrig och flög in i busken för att äta. **Mesganaw "Mesgna" Molla Abebe** vill lära sina barn respektera och älska naturen så som han själv har gjort.

– När jag var liten vandrade jag i timtal i regnskogen och lyssnade på fågelsången. Naturen var min fristad. En plats dit jag flydde undan kriget och en auktoritär hemmiljö.

Abebe bor i dag i Helsingfors men växte upp i regionen Tigray i norra Etiopien. Hans pappa var militär och var borta hemifrån långa perioder. Mamman hade huvudansvaret för Mesgna och hans sex syskon.

– Hon var väldigt ung när hon fick sitt första barn och hade aldrig fått studera. Hon uppfostrade oss så gott hon kunde och med den kunskap hon hade.

Abebe tvivlar inte på att både finländska och etiopiska föräldrar önskar det bästa för sina barn. Men uppfostringsmetoderna är olika.

– I Etiopien försöker man skrämma barn till lydnad. Fysiskt och psykiskt våld var en självskriven del av min barndom och så är det fortfarande för de allra flesta etiopier.

Å andra sidan är de sociala banden mellan släkt och vänner starkare i Etiopien än vad de är i Finland.

– Etiopiska barn får vara med i vardagssysslor och lär sig tidigt att hjälpa till. I Finland lever olika generatio-

ner mer åtskilda från varandra.

Mångkulturell diskussion

Abebes föräldrar uppfattade utbildning som det effektivaste medlet mot krig och fattigdom och såg till att också flickorna i familjen fick gå i skola.

– Jag minns hur jag låg under sängen med en fotogenlampa och läste läxor medan bomberna small utanför. Jag önskade att någon skulle ha hållit om mig och tröstat mig i stället.

Själv gick han ut gymnasiet i Etiopien och flyttade sedan till Sovjetunionen för att utbilda sig till pilot för den etiopiska arméns räkning.

– Under kriget var möjligheterna till högre utbildning begränsade. Men innan utbildningen var över flydde jag. Jag stod inte ut med tanken att tvingas döda mina landsmän.

Han kom till Finland som flykting 1990. Två år senare träffade han sin nuvarande fru **Julia**.

– Hon kom till flyktinganläggningen med några bekanta och vi lade genast märke till varandra. Jag bjöd henne på en kopp te och småningom blev vi ett par.

Livet i ett mångkulturellt förhållande är både rikt och utmanande.

– Vi har ofta olika åsikter om till exempel barnuppfostran. Då läser vi på och stärker vår åsikt genom böcker i till exempel barnpsykologi. Antagligen diskuterar vi mycket mer

än par från samma kulturkrets.

Makarna har tre gemensamma barn, **Elisabet**, 12, **Hannibal**, 5, och **Benjamin**, 3. Mesgna Abebe har 19-åriga sonen **Yohannes** från ett tidigare förhållande.

– När jag blev pappa för första gången uppfattade jag min son nästan som en docka. Jag vågade knappt röra vid honom av rädsla för att han skulle gå sönder. Sedan dess har jag blivit mer säker i min papparoll.

Förklaring, inte diktat

Abebe insåg tidigt att han ville uppfostra sina barn helt annorlunda än hans egna föräldrar gjorde.

– Jag har bestämt mig för att aldrig ta ut min ilska på barnen eller utsätta dem för fysiska eller psykiska över-

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
chefred@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Mannerheimvägen 16 A 9
00100 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post: namn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 57

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Marina Wiik
tfn (09) 612 615 52

Nina Österholm
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
800012-00105840

Paradbild:
Rasmus Särs

Tryck:
KSF Media Ab, Vanda

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Marianne Tanttinen,
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet **www.kyrkpressen.fi**

Annonsförsäljning:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, **prenumeration@kyrkpressen.fi**.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 58,50 €
Utlandet 71,50 €

grepp. Det har varit tufft för mig att utplåna den elaka sidan av mig själv och inte falla tillbaka i gamla handlingsmönster.

Är du bitter på din mamma för att hon var så sträng mot dig?

– Nej, det går ändå inte att förändra det som varit. Däremot kan jag påverka framtiden i min egen familj. Om jag bott hela mitt liv i Etiopien skulle det kanske inte vara lika enkelt, det sociala trycket att uppföra sig på ett visst sätt är så starkt.

Mesgna Abebe försöker tillbringa så mycket tid som möjligt med sina barn.

– Vi sparkar fotboll, bygger lego eller spelar teater. Om de är uttråkade hittar jag på en sedelärande eller uppmuntrande historia. Jag försöker förklara olika företeelser för barnen

MESGNA ABEBE berättar ofta sagor på amhariska för barnen Benjamin och Hannibal. Han vill att de ska uppleva sin dubbelidentitet som berikande.

i stället för att ställa upp regler som de inte förstår.

Det bästa av två världar

Mesgna Abebe talar både svenska och sitt modersmål amhariska med barnen. Han vill att de ska få en stark dubbelidentitet.

– Vi åker till Etiopien varje år och den långsiktiga planen är att flytta dit. Förutsättningen är att det inte är farligt att vistas där och att det finns tillgång till bra utbildning och hälsovård.

Etiopien har plågats av inbördeskrig i 30 år och landet hör till de fattigaste i världen. Enligt Abebe finns det fyra orsaker till misären: religion, kultur, politik och global uppvärmning.

– De religiösa ledarna har stor makt oberoende vilken trosinriktning det

gäller. De uppmanar folk att inte äta vissa saker, till exempel griskött, och låter dem svälta ihjäl i stället. Dessutom förbjuder de människor att arbeta på alla de otaliga helgdagarna som finns. På grund av klimatförändringen är det svårt att odla något eftersom det blivit omöjligt att förutspå när regnen kommer. Många tycker det är enklare att tigga än att jobba.

I Finland jobbar Abebe som busschaufför men under vistelserna i Etiopien leder han lokala utvecklingsprojekt.

– Jag vill använda den kunskap inom jordbruk och ekonomi som jag samlat här i Finland och ge den vidare till mina landsmän. Det är bara en droppe i havet, men det är mitt sätt att kombinera det bästa från mina två världar.

MESGANAW ABEBE

FÖDD I ETIOPIEN SOM KOPTISK KRISTEN, 43 ÅR. KOM TILL FINLAND 1990.

JOBBAR SOM BUSSCHAUFFÖR. UTBILDAD TILL TRADENOM I HELSINGFORS OCH EKONOM I UPPSALA.

GIFT MED JULIA, PAPPA TILL YOHANNES, ELISABET, HANNIBAL OCH BENJAMIN.

GILLAR NATUR OCH FAKTABÖCKER.

PRATAR SVENSKA, FINSKA, RYSKA, ENGLSKA, AMHARISKA OCH TIGRINJA.

Vandakämpe fick medalj

UTMÄRKELSE. Astrid Nurmi-vaara från Vanda har fått Folktingets förtjänstmedalj. I prismotiveringen nämns bland annat hennes kamp för att Vandasvenskarna ska få sin efterlängta församlingsgård, Larsgården.

– Puh, vilken överraskning, säger en glad Nurmi-vaara.

Nurmi-vaara hoppas att folktingsmedaljen ska sätta

fart på besluten så att frågan går vidare.

– Vi har ännu inte hört något från Högsta förvaltningsdomstolen där ärendet nu ligger, säger hon.

Gemensamt för årets folktingsmedaljörer är att alla har gjort en betydande personlig insats i arbetet för den svenskspråkiga befolkningen och den svenska kulturen i Finland.

Över fyra miljoner för GA

INSAMLING. Finländarna har i år gett över 4,38 miljoner till insamlingen Gemensamt Ansvar. Det är ungefär lika mycket som året innan Haiti-katastrofen.

Borgå stift samlade i år in drygt 276 000 euro. Resultatet är märkbart lägre än rekordåret i fjol men bättre än 2009. Johannes församling i Helsingfors tredubblade sitt resultat i insamlingen

jämfört med i fjol. Diakonissan **Gunvor Frände** berättar att församlingen i år satsade på personliga brev.

– Det dåliga resultatet året innan gjorde att vi den här gången återgick till personliga brev. Personliga brev med en hälsning från församlingen gör att folk deltar i insamlingen, säger Frände till Kyrklig Tidningstjänst.

Tapio Luoma ny biskop i Esbo

BISKOPSVÄL. Teologie doktor **Tapio Luoma**, 49, har valts till biskop i Esbo stift.

Luoma fick 413 röster. Den andra kandidaten, kyrkoherden i Alberga församling, teologie doktor **Kalervo Salo**, 53, samlade 221 röster.

Luoma har varit präst i 25 år och valdes till Årets präst år 2000. Sedan 2002 är han kyrkoherde i Seinä-

joki församling. Han är ombud i kyrkomötet och medlem i flera kyrkliga förtroendeorgan.

Luoma vigs till sitt ämbete den 12 februari 2012 i Esbo domkyrka. Han tillträder sin tjänst 1.2.2012 då den nuvarande biskopen i Esbo, **Mikko Heikka**, avgår med pension.

AV DE konfirmander som svarade på Karleby svenska församlings enkät gav närmare 90 procent hela konfirmationstiden vitsord mellan 8 och 10. FOTO: KARLEBY FÖRSAMLING

Bra betyg för skriftskolan

ENKÄT. Skriftskolan i Karleby svenska församling har väckt kritik. En färsk undersökning visar att de flesta av konfirmanderna ändå är nöjda med den.

TEXT: MARINA WIIK

Förra hösten debatterades konfirmand- och ungdomsarbetet i Karleby intensivt i lokalpressen. I en skrivelse oroades sig några föräldrar över att skriftskolan var för karismatisk och skrämde ungdomarna.

En färsk undersökning som församlingen gjort visar att kritiken inte är allmänt utbredd. Av 45 konfirmander ger närmare 90 procent hela konfirmationstiden vitsord mellan 8 och 10. Undervisningen under lägret får också gott betyg: det lägsta vitsordet som någon gav den var sex.

– Resultatet från enkäten visar att helhetskonceptet fungerar bra, säger kyrkoherde Peter Kankkonen.

Enkäten var en uppföljning på höstens diskussion och tanken är att den

ska utföras varje år efter skriftskolan.
– Jag ser det som en form av produktutveckling som visar vad vi ytterligare ska satsa på, säger Kankkonen.

Breddat engagemang

Undersökningen bestod av åtta frågor till konfirmanderna och tio frågor till föräldrarna. Svaren ger vid handen att föräldrarna var mer kritiska än sina barn.
– Jag kan inte tala för dem som svarat, men drar slutsatsen att vi måste bli ännu tydligare när vi förklarar var, hur och när skriftskolan ordnas.

Kankkonen hoppas att föräldrarna ska ta kontakt direkt med församlingen om de har frågor samt utnyttja möjligheten att delta i till exempel konfirmandgudstjänster, som är öppna för alla.

Karleby svenska har under de senaste åren strävat efter att införa en större växelverkan i skriftskolundervisningen och engagera fler från personalen i skriftskolarbetet.

Församlingen ordnar bland annat en så kallad konfirmandkarusell där konfirmanderna via olika stationer kan bekanta sig med församlingens verksamhet

– På en av punkterna berättar vår församlingspastor om varför skriftskolan över huvud taget ordnas, jag introducerar dem i gudstjänsten, den ena kantorn presenterar orgeln och den andra sjunger psalmer med konfirmanderna, förklarar Kankkonen.

”Fritiden inte församlingens sak”

Mediedebatten har inte minskat intresset för skriftskolan i Karleby.

– Vi når fortfarande så gott som 100 procent av de 15-åringar som hör till kyrkan, säger Kankkonen.

Av förra lägrets deltagare ville nästan hälften gå en hjälpledarutbildning. Enligt Kankkonen har församlingen en mycket bra spridning vad gäller lägerledarnas ålder.

– Hälften av ledarna är 20 eller äldre och hälften yngre. Det garanterar en kontinuitet att också yngre får vara med och dela ansvaret.

Karleby svenska församling har tidigare kritiserats för att församlingsaktiva ungdomar varit för ivriga att föra ut sin tro till andra. Kankkonen poängterar att kritiken har tagits på allvar men att den inte gäller enbart Karleby

svenska församlings ungdomar.

– Vem ska dra gränsen för om någon är för ivrig? Vad ungdomarna gör på sin fritid är dessutom deras ensak, det ligger inte inom vårt ansvarsområde.

KONFIRMANDENKÄTEN I KARLEBY

Enkäten utfördes en vecka efter förra skriftskollägret.

Konfirmanderna och deras föräldrar fick svara skriftligen på olika frågor. Bland föräldrarna var svarsprocenten 42,5 procent och bland konfirmanderna 51 procent.

På en skala mellan 0 och 10 gav de flesta konfirmanderna konfirmationstiden berömliga vitsord. Kvällsprogrammet, atmosfären och ledarskapet fick vitsordet 9 eller 10 av de flesta.

Av föräldrarna tyckte 80 procent att konfirmandens upplevelser av skriftskolan var värda en nia eller tia. Lägst av givna vitsordet på frågan var 5.

SJUKSKRIVNING SVERIGE

Psykiska men hos präster

Präster drabbas oftare av ångest än andra yrkesgrupper i Sverige, visar en rapport från svenska Försäkringskassan. Den vanligaste orsaken till att både kvinnor och män i prästyrket sjukskrivs är depression, anpassningsstörningar och reaktion på svår stress.

Enligt Försäkringskassans analytiker Marie Mulder har präster svårt att påverka sin situation.

–Allmänt så är det ett omvårdande yrke och de upplever ofta att de har höga krav på sig och låg kontroll, säger Mulder till Aftonbladet.

FASTIGHETER LOVISANEJDEN

Strömfors prästgård till salu

Samfällighetens fastighetskommission i Lovisanejden föreslår att Strömfors prästgård ska säljas. Orsaken är att byggnaden kräver omfattande renoveringar, som blir för kostsamma, skriver Östra Nyland.

Kyrkorådet tar upp ärendet i mitten av november. Fullmäktige fattar beslutet i mitten av december.

Samfälligheten vill också sälja Pernå kansliutrymmen och Lovisa finska församlings före detta prästgård.

SORGHANTERING VANDA

Sorgelådor till skolor

Vanda finska församling delar ut sorgelådor till grundskolor och gymnasier. Lådorna ska användas vid kriser, till exempel om en lärare eller elev dör.

I sorgelådorna finns föremål (ljus, kors, fotoram och bordsduk) och texter som är till hjälp om skolan vill ordna en minnesstund eller hjälpa elever och personal att bearbeta sorg, skriver tidningen Vantaan Lauri.

Sammanlagt 70 lådor delas ut i skolorna fram till januari månad.

UMU vill skapa försoning mellan språkgrupperna

TIINA OCH Zacharias Fjellander ska leda den första tvåspråkiga lärjungaskolan i Evijärvi som börjar i januari.
FOTO: JAKOB DAHLBACKA

LÄRJUNGASKAP.

En tvåspråkig lärjungaskola som vill försona språken startar i januari.

TEXT: JOHAN SANDBERG

När Kyrkpressen besökte Ungdommeduppgifts (UMU) bas Ruurikkala i Evijärvi i november 2009 delade basens ledare **Roope Laukkanen** visionen om att få vara brobyggare mellan språkgrupperna.

Nu blir visionen verklig. Den första lärjungaträningsskolan på finska och svenska startar i Ruurikkala i januari nästa år.

All undervisning sker antingen på finska eller på svenska och tolkas till det andra språket, säger **Zacharias Fjellander** som tillsammans med sin fru **Tiina** ska leda skolan.

Tvåspråkiga skolor är inget nytt koncept för UMU. Men kombinationen finska och svenska är ny.

Vi riktar oss till folk ur bägge språkgrupperna. Vi har marknadsfört skolan också i Tornedalen och bland finlandsättlingar i Sverige.

Skolan som kallas Kaksispråkig DTS (Discipleship Training School, på svenska lärjungaskola) är en del av UMU:s internationella träningsprogram. Programmet omfattar bland annat ämnen som att lära känna Guds röst

och Andens gåvor. I utbildningen som avslutas i juni ingår också fem veckors fältpraktik i Israel.

Tvåspråkig familj

Familjen Fjellander som också består av barnen **Sara** (3 år) och **Elliot** (4 månader) är själv tvåspråkig. Zacharias härstammar från Småland i Sverige medan Tiina är hemma i Lavia som ligger mellan Björneborg och Tammerfors.

När vi träffades talade vi engelska med varandra. Men i ett tidigt skede tog vi det som vår hjärtesak att lära oss varandras språk.

När de upptäckte vilka attityder som härskar mellan språken i Finland förstärktes deras känsla för det andra språket.

Jag upplever att det ligger på Guds hjärta att det sker en försoning mellan språkgrupperna, säger Fjellander.

Zacharias Fjellander studerar teologi i Åbo och går samtidigt en utbildning för vildmarksguider. Tiina studerar folkloristik och till klasslärare. De tar en paus i studierna för att leda lärjungaskolan.

UMU är en av världens största missionsorganisationer med över 18 000 medarbetare i mer än 180 länder.

Mera information finns på www.ywamruurikkala.com/se/

EN RAD glada nyvalda ombud från Borgå stift vid kyrkomötets öppningsgudstjänst för fyra år sedan. FOTO: MATHIAS LUTHER

Kyrkans skepp vänder långsamt

KYRKOMÖTET. Kyrkans riksdag har samlats till höstsession i Åbo den här veckan. Snart väljs ett nytt kyrkomöte – men vad har det här kyrkomötet fått till stånd?

TEXT: MARINA WIIK & SOFIA TORVALDS

För prästombud **Henrik Perret** är veckans kyrkomötes-session den sista. Efter nästan trettio år i kyrkomötet tycker Perret att han under den senaste tiden kunnat skönja oroväckande trender.

Partnerskapsfrågan har fått alldeles för stora proportioner, som om den var en fråga om liv och död. Tyvärr är utvecklingen i kyrkan alltför ofta parallell med sekulariseringen i samhället.

En annan fråga som sysselsatt hans tankar under den sista mandatperioden är parokialprincipen, det vill säga frågan om huruvida en församlingsmedlem måste tillhöra den församling på vars område hon bor.

Att den frågan togs upp var en positiv sak, men tyvärr ledde den inte riktigt någon vart, säger Perret.

Det sociala kittet är inte längre enbart området, nu behöver kyrkan vara djärv och lätta på sin tunga organisation.

Långsam beslutsgång

Görel Ahlnäs, lekmannaombud från Nykarleby, kommer speciellt ihåg arbetet med barnkonsekvensanalysen i allmänna utskottet.

Vi har gett ett förslag om

hur man bättre kan beakta barnens perspektiv i församlingen. Det ligger nära mitt hjärta eftersom jag jobbar med att utbilda barnledare.

Den största lärdomen hon fått i kyrkomötet är att kyrkans skepp vänder långsamt.

Varje initiativ manglas fram och tillbaka innan det eventuellt resulterar i ett beslut.

Hon ser både för- och nackelar med den långsamma beslutsgången.

Det känns frustrerande att diskutera skiljetecken i lagparagrafer, men å andra sidan kan ingen heller göra en kupp och ändra på något i stundens ingivelse.

Hon tycker att det är ett under att så många åsikter tillsvidare kunnat samsas under samma kyrktak.

I debatterna blir ofta det viktigaste – hur människan mår och vad hon vill ha av kyrkan – satt på undantag. Det är väldigt tråkigt.

Förståelse för Åland

Åsa Westerlund, lekmannaombud från Pojo, är glad över att diskussionen om församlingsstruktur äntligen tagit fart.

När det gäller det praktiska arbetet gläds jag över att arbetet med kyrkans strategi inte bara blivit ett papper.

Som exempel på lyckade projekt nämner hon And-

ligt liv på webben och andra satsningar på sociala medier.

Westerlund har suttit med i ekonomiutskottet och varit med om att bygga upp det system som centraliserar rutinfunktioner inom ekonomiförvaltningen i församlingarna.

Det arbetet ska i framtiden ge mera resurser för församlingsarbetet.

Peter Lindbäck, lekmannaombud från Mariehamn, har speciellt drivit ålandsspecifika frågor i kyrkomötet.

Min målsättning var att ta reda på om evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har någon beredskap inför

de åländska särproblemen. Jag har stött på stor välvilja och förståelse både gällande prästers språkkrav och skyddet av de åländska kyrkorna.

Lindbäck, som till vardags är landshövding, är imponerad över hur professionellt "kyrkans parlament" fungerar.

Många stora frågor har gått framåt, men det är frustrerande att så många beslut fattas med 3/4 majoritet, alla är inte nödvändigtvis tillräckligt insatta i de frågor de röstar om.

Följ med kyrkomötet på www.kyrkpressen.fi

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549 e-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

FÖDELSEDAGSPREDIKAN BORGÅ

Erik Vikström firade i kyrkan

Biskop emeritus **Erik Vikström** firade sin 70-årsdag genom att predika i söndagens högmässa i Borgå domkyrka. Det var första gången som Vikström predikade i domkyrkan sedan den brann år 2006.

Det kändes jättebra, trots att det gått så många år. Jag hade inga problem med att bli varm i kläderna, säger Vikström.

Predikan utgick från Lukasevangeliets tionde kapitel och hade temat Vandringskyrkan. Efteråt samlades kyrkbesökarna till kyrkkaffe i församlingshemmet.

”Ett måste på resan!”

BIOTEKKI hyvinvointisi tueksi
PROBIOOTTIplus

Vart du än reser, i hem- eller utlandet, packa alltid med Bioteekkis **PROBIOOTTIplus**-mjölk-syrebakteriekapslar och Solkapslar.

Bioteekkis Solkapslars värdande palmextrakt gör dig snabbare brun, förhindrar bränd hud och motverkar rynkor.

Bioteekkis **PROBIOOTTIplus** mjölk-syrebakteriekapslar normaliserar effektivt tarmfloran om plötsliga dietförändringar eller främmande förhållanden rubbar balansen.

För vacker solbränna!

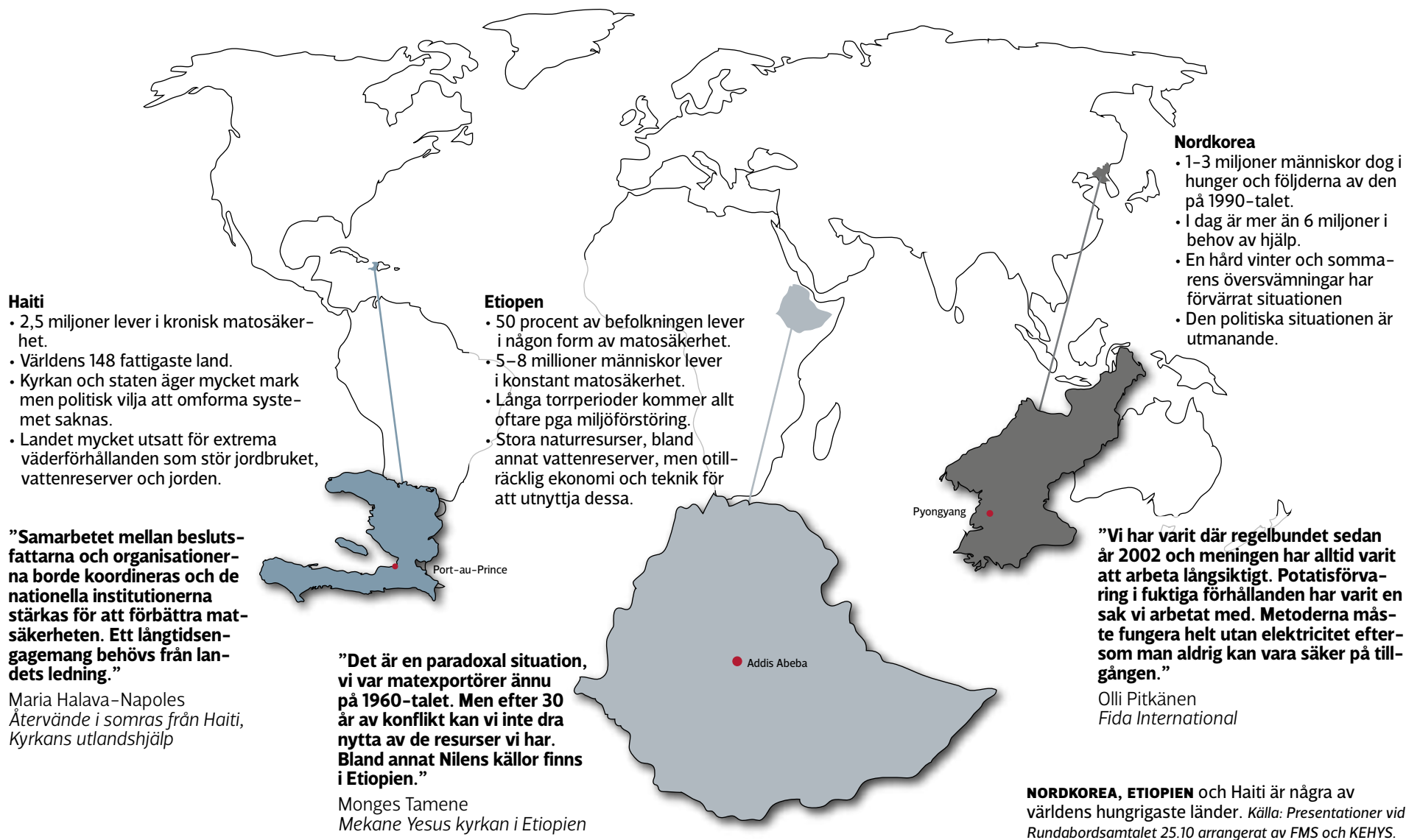
Naturlig motståndskraft!

Säljes i naturkost affärer, på hälsoavdelningar och apotek

BIOTEKKI OY
Tel. (02) 434 7000 • www.bioteekki.fi

”Det är frustrerande att så många beslut fattas med 3/4 majoritet.”

Peter Lindbäck

Nu lobbas det för maten

HUNGERSNÖD. Vårt dagliga bröd har vi redan fått, det finns tillräckligt med mat på jorden. Ändå svälter en miljard människor. Går systemfelen att lösa?

TEXT: NINA ÖSTERHOLM ILLUSTRATION: MALIN AHO

– Hunger är ingenting obekant för oss, den finns i färskt minne också här i Finland. Ännu på 1930- och 40-talet var vi ett fattigt utvecklingsland. Även om vi fortfarande har brödköer så är det globala läget mycket värre. Det finns mat i världen men strukturen och systemet är söndrigt.

Det konstaterar **Seppo Rissanen**, direktör för Finska Missionssällskapet FMS.

Han och många andra höjdare från finländska ministerier och EU funderar för tillfället intensivt över matläget i världen. Utvecklingssamarbetet håller nämligen på att omarbetas på flera ni-

”Utrikesministeriet ser mat som en fråga om mänskliga rättigheter.”
Anne Sipilä

vär. Matsäkerheten kan bli en av hörnpelarna i det nya programmen.

– Om EU inte ser utanför den egna regionen så fortsätter vi att gynna endast den egna jordbrukspolitikerna utan att beakta vilka effekter det får för matsäkerheten i utvecklingsländerna, säger **Rilli Lappalainen**, generalsekretär för Kehys som betjänar medborgarorganisationer i frågor som gäller EU:s utvecklingssamarbete.

Mat är fred

De senaste åren har det ordnats många samtal om matläget på hög nivå – bland annat inom ramen för FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO. Men speciellt industriländernas uppmärksamhet har riktats mot den globala finanskrisen istället för mot matproblematiken.

Under ett rundabordsamtal i Helsingfors i oktober vädrades biståndsfrågorna av experter och organisationer i Finland. På plats fanns bland andra understatssekreterare **Anne Sipilä** som lovade att matsäkerheten i världen

kommer att få mer utrymme i det finländska utvecklingssamarbetet.

– Utrikesministeriet ser mat som en fråga om mänskliga rättigheter. Mat kommer att bli en av hörnpelarna i Finlands utvecklingspolitiska program.

Enligt **Seppo Rissanen** är matosäkerheten ett seriöst hot mot den globala stabiliteten.

– Hunger är en farlig spiral som hindrar samhället från att utvecklas. Att trygga matsäkerheten handlar inte om välgörenhet utan om att förbättra de mänskliga rättigheterna.

Kyrkans uppgift

För ett år sedan tog de finländska biskoparna gemensamt ställning för att beslutsfattarna ska göra något konkret för matsäkerheten i världen.

– Vi ville inte peka finger, men en av kyrkans viktigaste uppgifter är att påminna om att varje människa är vår nästa. Vi ska inte bara försöka hjälpa våra landsmän utan också greker, afrikaner och haitier, kommenterade biskop

Björn Vikström som deltog i rundabordsamtalet.

Hungersnöden känns som ett oöverstigligt problem när man ser siffrorna över svälten i världen. Men **Rolf Steffansson**, direktör för utrikesavdelningen vid FMS, tror inte att hungern behöver vara en omöjlig uppgift att lösa.

– Vi ber alla om dagligt bröd och våra böner har blivit hörda eftersom det finns tillräckligt mat på jorden. Nu ligger utmaningen i att fördela den rättvist och det är ett problem som kan lösas.

MAT I SIFFROR

Var sjätte människa saknar tillräcklig näring.

En tredjedel av världens mat går till spillo.

Matsäkerhet är en mänsklig rättighet enligt FN.

FN:s första millenniemål är att före år 2015 halvera andelen människor som lever i extrem hunger och fattigdom.

MORDFÖRSÖK ITALIEN

Ärkebiskop undgick skador

Den katolska ärkebiskopen i Florens, **Giuseppe Betori**, utsattes förra veckan för ett mordförsök. Biskopen klarade sig utan skador, men hans sekreterare skadades i attacken och vårdas på sjukhus.

Det var när biskopen med sekreterare återvände till kanslibyggnaden i Florens som en beväpnad och förvirrad man stannade bilen de färdades i. Mannen sköt sekreteraren i magen, men när han riktade sig mot biskopen läste sig hans vapen. Mannen lyckades sedan fly från platsen, skriver Helsingin Sanomat.

NAMNBYTE SVERIGE

Bara KFUM i Sverige

Kristliga föreningen av unga kvinnor och män i Sverige ändrar sitt namn till Kristliga föreningen av unga människor – KFUM. Föreningen har cirka 60 000 medlemmar.

– Vi vill bli bättre på att kommunicera med ungdomar och tydligare betona att vi är människor som gör saker tillsammans, säger **Patrik Schröder**, generalsekreterare på KFUM Sverige till Dagen.

I Finland används namnen KFUK och KFUM fortfarande parallellt.

SAMKÖNADE DANMARK

Livskamrater, inte makar?

Danmarks nya kyrkominister **Manu Sareen** har gjort en kovändning gällande samkönade vigslar, rapporterar Kyrkans Tidning som hänvisar till Kristeligt Dagblad.

När Sareen tillträdde betonade han att vigslar av samkönade par skulle införas. Nu öppnar han i stället möjligheten att införa en särskild välsignelse av homosexuella. De samkönade par som vill gifta sig i kyrkan skulle då kallas livskamrater i stället för äkta makar.

Åtta av tio danska biskopar understöder tanken.

ATT SPEGLA sig mot sina idoler är ett sätt att bygga upp sin identitet. FOTO: STOCK.XCHNG

Idolerna kan vara vår spegel

IDOLER. Det är lättare att passa in i en grupp när man har något gemensamt. – Idoldyrkan är en viktig dimension i de ungas liv, säger skolkurator Pia Öhman.

TEXT: MARYELLE STEFFANSSON/KP-PRAO

Ellie och Heidi, två femton-åriga flickor, sitter på ett café i Borgå. Vi diskuterar en av flickornas idoler, Justin Bieber.

– Hans sångröst är jättebra och han är så speciell, säger Heidi

– Förri tiden tyckte alla om Michael Jackson, men Justin är vår tids Michael Jackson, säger Ellie skrattande.

Ellie berättar att olika fans har sina egna namn: Justin Bieber-fans heter Beliebers och Lady Gaga-fans kallas Monsters.

– Lady Gaga-fansen är

helt tokiga, tycker Heidi.

Det är faktiskt ganska vanligt med så kallad idoldyrkan.

– Vi har alla ett slags behov av förebilder. Det är ett sätt att identifiera sig med någon annan, berättar Pia Öhman.

Öhman är skolkurator vid Praktikum och hon har jobbat mycket med socialpsykologi. Hon tror att idoldyrkandet kan vara ett sätt att passa in. Speciellt unga kan känna att de vill tillhöra en särskild grupp.

– Det är lättare att passa in då man har något gemensamt.

I kristendomens historia har idoldyrkan varit en sorts avgudadyrkan och den som ägnade sig åt sådant kunde bli bannlyst. I dag associerar man idoldyrkan med hundratusentals fans utanför Hartwallarenan i väntan på att få höra den stora stjärnan sjunga.

– Vi har alla ett socialt och psykologiskt behov av att ha en idol. Det är ett sätt att spegla vår egen identitet, menar Öhman.

Jagets spegel

Den svenska författaren Fredrik Strage skriver i sin bok *Fans* att idoldyrkan är en lösning på ett antal medvetna och omedvetna konflikter. Han menar att de här konflikterna skapas då vi är barn men kräver en lösning senare i livet. Idolen blir ett slags övergångsobjekt.

– Ens föräldrar bygger upp en i barndomen. Men sin identitet bygger man upp själv, och därför speglar man sig själv mot idolerna, säger Öhman.

När det gäller idoldyrkan är det svårt att säga vad som är normalt och vad som är onormalt.

– Om idoldyrkan upptar hela ens vakna tid är det inte normalt, tycker Öhman.

Ellie och Heidi debatterar den här frågan med varandra. – Det är nog ganska onormalt om man börjar skicka dödshotelser till idolens flick- eller pojkvän, börjar Ellie.

– Eller om man börjar följa efter sina idoler vart de än går, fortsätter Heidi.

– Eller om man vet exakt allt om dom fast man ald-

rig träffat dom, säger Ellie.

Ellie och Heidi har blivit påverkade av att de är fans till Justin Bieber.

– Justin har påverkat mig på det sättet att jag ger mera till välgörenhet, säger Ellie.

Om idolerna är goda och snälla personer kan de inspirera sina fans att vara mer öppenhjärtiga och snälla. Dessutom kan de uppmuntra en att syssla med musik eftersom man vill spela idolernas sånger.

– TV och allt påverkar oss så mycket. Vi kan bli helt besatta och då glömmet vi vad som egentligen är viktigt, påpekar Ellie.

Också Pia Öhman tror att det finns en risk att idoldyrkan går överstyr.

– Det positiva med idolerna är att man kan få en starkare självbild. Man kan till exempel bli inspirerad av en idrottare och tänka att ”det där kan jag också göra”. Men i värsta fall glömmet man sig själv i idollysterin. Man lever helt genom idolen och tappar sin egen identitet.

(Ellie och Heidi heter egentligen något annat.)

VÅGA FRÅGA

Lev inte den andras liv

Många finländare lider av depression. Vad kan den som lever tillsammans med någon som är deprimerad göra för att underlätta situationen – utan att engagera sig alltför mycket och själv börja må dåligt?

MARIA SUND-GREN-LILLOQVIST är kognitiv psykoterapeut och svarar på läsarfrågor om hälsa, familj, fostran och relationer.

Depression är en folksjukdom i Finland. Många är deprimerade och ännu fler berörs som anhöriga eller vänner. Den deprimerade behöver naturligtvis få professionell hjälp för sin depression. Hjälp kan bestå av medicin och samtalsterapi i någon form. Anhöriga kan aldrig ersätta den professionella vården, men det finns mycket tid däremellan då vi som anhöriga behövs.

Det är många gånger mycket svårt att hitta en balans i hjälpannet. En del anhöriga kanske försöker leva den andras liv, vilket inte är möjligt. Då börjar också vi må dåligt. Det handlar om att hjälpa, men att ändå hålla en viss distans. Att vara empatisk och engagerad och ändå veta att jag inte är orsaken till den andras depression. Att finnas till hands, mycket till en början och mindre vartefter depressionen ger med sig. Att finnas där för att lyssna och sköta om. Den sjuka behöver sova och vila mycket till en början för att så småningom börja engagera sig i sitt liv igen. Det kan handla om att gå på promenad, gå och handla eller gå på kafé. Det kan handla om att hjälpa till med praktiska saker som att följa med till läkaren eller koka mat. Som anhörig till en deprimerad kan det vara på sin plats att be om hjälp. Kanske vänner eller föräldrar kan ställa upp och hjälpa med praktiska saker?

Det är viktigt att som anhörig minnas att den deprimerade inte orkar med så många aktiviteter per vecka. Ändå har man vetenskapligt kommit fram till att den som är deprimerad mår bättre efter aktivitet, även om tröskeln för att komma till en aktivitet är hög.

Som anhörig till en deprimerad kan det vara skäl att träffa andra i samma situation eller gå och prata med en terapeut för att själv orka. På en del håll i landet ordnas träffar för anhöriga till psykiskt sjuka. Däremellan behöver den anhöriga ha sina egna aktiviteter och ibland bara vila för att inte själv börja må dåligt.

När det känns jobbigt och motigt i kämpandet mot depressionen är det bra att veta att depressionen tids nog lättar och den sjuka blir piggare och gladare. Både för de anhöriga och de deprimerade är det viktigt att ha tålamod och minnas att det tar tid att bli frisk. Att det inte kan gå snabbt att bli frisk i själen, men att ären bleknar och man kan gå vidare i livet med en erfarenhet som man gärna hade varit utan, men som i bästa fall ger större förståelse både för en själv och för livet och dess skiftningar.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN MAY WIKSTRÖM

Du är värd din egen berättelse

Allhelgonaljusen har fladdrat ut. I mitt novembermörker tände Nobelkommitténs ordförande Per Wästberg redan veckan innan en envist lysande eldfluga.

I ett sve-

pande anförande på bokmässan i Helsingfors om litteratur i allmänhet och Nobelpriset i synnerhet nämnde han att kristendomen banade vägen för självbiografin som litterär genre. ”Kristendomen förkunnade att du var en individ i Guds ögon, och där-

för värd din egen historia.” Samtidigt har jag bläddrat i en gammal bok som en grupp ivriga amatörer och hembygdsforskare sammanställt om min hemby. På sidorna möter jag människor som annars tappats bort i skuggorna. Som Bläso: Hon emigrerade till

Amerika, hittade en annan emigrant och fick en son. När paret återvände till Finland fick hon veta på kajen i Åbo hamn att han redan var gift i hemlandet. Så började hennes liv som särpling i hembygden, där hon gick från fest till fest och samlade matrester i en hink.

Och den vänlige Mikajloff, som hade den otacksamma uppgiften att basa för en uttråkad vaktstyrka i en sovande österbottnisk by. Han vände ryggen åt när byns pojkar ivrigt lekte vita soldater. En kväll år 1918 när inbördeskriget brutit ut tog han stillsamt farväl. Föl-

jande dag var han borta. I vår gudstjänst tänder vi ljus för dem som dött. Hos oss får de anhöriga ta med sig ljuset hem om de vill. För varje människa är värd sin egen berättelse. Och varje låga som någonsin fladdrat är värd sitt eget ljus.

HÖSTDAGARNA hölls på ny plats men gemenskapen var sig lik.

KONSERTER, VERKSTÄDER, gudstjänst- och caféliv på Höstdagarna i Lempäälä.
FOTO: NINA ÖSTERHOLM, RASMUS SÄRS

MERA BILDER på kyrkpressen.fi.

FOTO: ERIKA RÖNNGÅRD

CHILL I flera led. Årets Höstdagspräst Malena Björkgren stöder ungdomsledare och andra vuxna på Höstdagarna som i sin tur finns till för ungdomarna på samlingen.

ETT TRÅKIGARE liv utan er. Joakim Finne från Malax uppskattar den blandade publiken på Höstdagarna men tror att få Malaxkillar vågar delta i en kristen ungdomshelg.

LIVET BAKOM kulisserna. Åsa Taubert ser Höstdagsmaskineriet från en talkoarbetares synvinkel. Det är mycket som ska göras när 700 personer ska bo och äta en helg.

700 unga offpist i Lempäälä

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD

Ljudmattan i matsalen är kompakt, strömmen av människor konstant. Det är tidig lördag eftermiddag och omkring 700 ungdomar, ledare och andra närvarande passar på att äta lunch. **Malena Björkgren** delar lunchbord med bland andra biskopen, en inbjuden artist och en ungdomsledare. Plötsligt omringas sällskapet av en grupp tonårstjejer som deltar i autografsamlartävlingen. Är man utsedd till Höstdagspräst ingår autografskrivandet också i jobbet.

– Uppdraget är främst att ansvara för specialmässan *Människa kom fram* på fredagskvällen, söndagens gudstjänst och förbönsandakten i kväll, förklarar Björkgren. I övrigt är min roll här att ”chilla” med de vuxna som i sin tur chillar med ungdomarna.

Efter lunchen fortsätter Björkgren till ungdomsarbetsledarnas kaffe som redan pågått en stund. En av arrangörerna kommer förbi för att dela med sig av feedback som kommit in på fredagskvällens mässa, och de funderar tillsammans på hur man kan göra nattvardsgången för flera hundra människor smidigare.

– I tonåren var jag faktiskt bara en enda gång på Höstdagarna, men de senaste 5–10 åren har jag varit här nästan varje år och hjälpt till.

Bongominnen

Vid samma kaffebord sitter också årets Höstdagskantor **Kira Lankinen** som deltar för första gången. Malena Björkgren tar tillfället i akt att berätta om Höstdags-traditionerna ”trappsång” och kramleken *Bongo* som numera är så självklara programpunkter att de till och med finns med i det tryckta programmet.

”Men jag har inte fördomar bara för att det är kristet. Det är bra att få nya perspektiv på saker och ting.”
Joakim Finne

– Jag minns hur roligt det var att leka *Bongo* när jag själv var i tonåren.

Att Höstdagarna har sin egen präst och kantor har delvis praktiska orsaker, men Björkgren säger att det också är ett sätt att synliggöra kyrkans olika yrkesgrupper.

– Kanske vi skulle kunna ha en Höstdagsdiakon nästa år?

Malena Björkgren hinner också delta i en del av programmet vid sidan av gudstjänsterna, men under fredagskvällen gjorde förberedelserna och efterarbetet efter mässan att hon missade både ljusshowen och korvgrillningen.

– Tack och lov var köket öppet sent, så jag fick en kvällssmörgås halv ett-tiden i natt.

Lördagseftermiddagen fortsätter med program i idrottshallen. Biskop **Björn Vikström** talar kring årets tema:

– Äkte Jesus offpist? Nu menar jag förstås inte bokstavligt – jag tror att skidföret var ganska dåligt i Palestina.

Nya perspektiv

Joakim Finne från Malax är en av de hundratals åhörarna. Han deltar i sina första Höstdagar och lockades med av vänner som han lärt känna på Ungdomens Kyrkodagar.

Hittills har Höstdagarna motsvarat Finnes förväntningar.

– Det är mycket folk, mycket aktiviteter och mycket sång. Ungefär som på Ungdomens kyrkodagar UK, fast utan det politiska snacket.

För honom är det viktigaste med Höstdagarna att träffa folk och att få uppleva nya saker.

– Det är roligt att känna folk runt om i Svenskfinland, och inte bara i Malax. Jag har släkt på Åland och om jag far dit med familjen har jag kompisar där som jag kan hälsa på. Jag hade haft ett

mycket tråkigare liv om jag inte hade lärt känna de här människorna!

Han säger att få Malaxkillar i hans ålder är beredda att delta i en sådan här helg.

– Men jag har inte fördomar bara för att det är kristet. Det är bra att få nya perspektiv på saker och ting.

Joakim Finne medger att han ändå hade så pass mycket fördomar att han fick en helt ny bild av kristna efter att han för första gången hade deltagit i ett evenemang som samlade ungdomar från hela stiftet.

– I Malax kyrka är det bara några som sjunger, men under kvällsmässan på UK sjöng ju alla!

Finne uppskattar musiken på Höstdagarna och tycker att den är mer känslomässig än den kyrkomusik han mött i sin hemförsamling.

Talkojobb

En halvtrappa ner från matsalen har Hakkari skolas bibliotek omvandlats till Höstdagscafé och bokhyllorna har försvunnit bakom affischer och långa rader cupcakes. Från ett bord längre bort i caféet sprider sig doften av nagellack medan ytterligare en av helgens deltagare får sina naglar lackade till förmån för Finska Missionsällskapets utjämningsprojekt.

Åsa Taubert har andan i halsen efter att ha skyndat ut med gravljus till den busslast deltagare som gett sig av till gravgården för att tända ljus i allhelgonakvällen.

– Det har bara blivit så att jag talkojobbat här de senaste åren. Jag hade en paus från Höstdagarna under några år när jag kände att jag blivit för gammal för att vara deltagare. Sedan behövde församlingen en gruppleddare och efter det har jag talkojobbat här.

I år kombinerar jag båda uppgifterna.

Taubert återkommer till samma tema som både Malena Björkgren och Joakim Finne talade om – mötena och samvaron med alla andra som finns på plats.

– Det är gemenskapen som gör Höstdagarna så bra. Massor av folk samlas från hela Svenskfinland och stämningen blir helt otrolig.

Lempäälä får godkänt

En av årets män i grönt, en ditkommanderad medlem ur Kristliga Beväringgruppen på Nylands brigad, tittar länge med road min på cupcakesutbudet och efter inköp vill han också dela gemenskapen bakom disken. En match bordshockey avslutas och Åsa Taubert hjälper till med att ställa undan spelet.

– Jag rekommenderar definitivt talkojobbet till andra intresserade. Man får uppleva livet bakom kulisserna och se hur man får ett så här stort evenemang att fungera i praktiken. Utan folk som ställer upp och tar i där det behövs skulle det aldrig gå.

Taubert, med mångårig erfarenhet av Höstdagarna, tycker att årets utrymmen i Hakkari skola i Lempäälä är svåra att jämföra med Höstdagarnas traditionella plats på Sampola skola i Tammerfors. Ungdomsarbetsledaren **Sofia Böckelman** säger för sin del att båda har fördelar men att hon saknar Sampolas trappa där man fick en känsla av hur många som var på plats.

– Ur ledar- och bekvämlighetssynvinkel tycker jag ändå att Lempäälä är minst lika bra. Utrymmena är fräscha, och det är skönt att både sovutrymmen och matsal finns nära. Här kan man hastigt få en överblick över köerna i matsalen.

HANTVERK. När kyrkklockorna ljuder över Jeppo förmedlar de både glädje och sorg. Men de kan också avslöja vilket humör Siv Westin är på. Det är oftast hon som manuellt ringer i klockorna.

Ringer i glädje och i sorg

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

I Jeppo kyrka är klockringningen fortfarande ett handarbete. Ett hantverk som väcker intresse bland besökarna.

– Speciellt barnen tycker om att titta på medan jag drar i repen. Det har också hänt sig att tillfälliga besökare frågat i vilken skola jag lärt mig att ringa, säger församlingsmästaren **Siv Westin**.

Då de flesta kyrkor gått in för att automatisera klockringningen drar Westin fortfarande i repen som är fästa i kyrkklockornas kläppar.

– Jag vet inte om någon annan kyrka där man regelbundet ringer i klockorna manuellt. Jag tror inte att det finns någon här i närheten.

Men hon slipper i alla fall klättra upp i kyrktornet för att få klockorna att snurra runt sin axel. Det gjorde man ännu på sjuttioalet. Men sedan försåg man kläpparna rep och började klämta i klockorna med att dra i dem.

– Förr i världen gick uppdraget som klockringare från gård till gård. Då var det något av ett hedersuppdrag, säger Westin.

Men trots hedersuppdraget fungerade systemet inte helt prickfritt. Ibland kunde ringningen försummas. Det föranledde församlingen att avlöna en klockringare år 1908.

Elektrifiering inte aktuell

– En av de sista klockringarna var 80 år gammal och han klättrade ändå upp i kyrktornet fyra gånger varje söndag medan församlingen satt med andan i halsen. Om jag var tvungen att klättra upp i tornet kan det nog hända jag öns-

kade att ringningen blev automatiserad.

En elektrifiering av klockringningen i Jeppo har varit på tal ibland under årens lopp.

– Men det har varit tyst om den saken de senaste åren, säger kyrkoherde **Johan Klingenberg**. Under min tid i Jeppo har det inte varit aktuellt.

I sin färskta historik över Jeppo kyrka, *Detta Herrans tempel*, skriver **Ole Nordström** att handarbetet bör fortsätta som ett kuriosum.

Och det har Siv Westin heller inget emot.

– Jag tycker det är en meningsfull arbetsuppgift, säger hon. Jag skulle nog sakna den ifall ringningen automatiserades.

Westin upplever inte ringningen som ett fysiskt tungt arbete.

– Fast en gång drog jag av ett rep och slog mig på näsan.

Hon är heller inte den enda kvinnan i Jeppo som ringer i klockorna. Traditionen att församlingsmedlemmar sköter ringningen fortsätter nämligen i församlingen. När Westin är ledig eller annars förhindrad finns ett antal församlingsmedlemmar som rycker in för att rycka i repen, både män och kvinnor.

– Alla vikarier ringer ändå inte i klockorna. Det handlar lite om att våga också.

Det exakta årtalet när man övergick till att klämta med kläppen har Nordström inte funnit i sin forskning.

– Men jag minns att det var det var så länge Gunnar Näs var kyrkvaktare, säger han. Det var han mellan 1965 och 1979.

Prästen fick skynda sig

Eftersom arbetet är manuellt måste Westin veta hur de olika ringningarna

låter och när hon ska ringa i klockorna.

– Varje söndag ringer jag i stora klockan en halv timme före gudstjänstens början. En kvart timme senare ringer jag i prästklockan, det vill säga den lilla klockan. Bakgrunden till den ringningen är att prästen skulle hinna till kyrkan från prästgården i tid till gudstjänsten.

Numera bor ingen präst i prästgården och när prästklockan ringer är prästen vanligtvis redan i sakristian.

Nio slag för nionde timmen

Själaringningen görs när kistan med den avlidna anländer till begravningskapellet. Ringningen inleds med nio slag på den stora klockan och sedan växelvis slag på den stora och den lilla.

– De nio slagen kommer från att Jesus gav upp andan på den nionde timmen.

Är det en man som dött inleds växelringningen med den stora klockan och är den en kvinna inleds ringningen med den lilla. På så sätt kan folk i bygden ana sig till vem man ringer för.

– Själaringningen upplever jag som speciellt meningsfull. De anhöriga som samlats runt kistan hör att någon ringer i klockorna. Då brukar jag passa på att be för de anhöriga medan jag ringer.

Manuell klockringning är väldigt annorlunda jämfört med automatiken som tagit över i de flesta kyrkor. I en del kyrkor behöver vaktmästaren inte ens trycka på en knapp. Begravningsbyrån kan starta klockringningen via mobiltelefonen redan när kistan närmar sig kyrkan.

– Det känns bra när anhöriga tackar för själaringningen, säger Westin.

DET GÄLLER för Siv Westin att veta i vilka rep hon ska dra för att få kyrkklockorna att ringa. De rep som inte är fastbundna vid kläpparna öppnar luckorna i klocktornet.

Ingen ringning är den andra lik

Eftersom klockringningen är ett handarbete blir ringningarna aldrig exakt lika.

– Jag lär ska ringa snabbare än vad min företrädare gjorde. Dessutom säger de som känner mig att det hörs på kyrkklockorna på vilket humör jag är, säger Westin.

Varje söndag och vid varje själaringning står Westin i klockstapelns och ringer i kyrkans klockor. Hon ringer också in helgen varje lördag klockan 18, utom under vinterhalvåret.

– Förr stannade ju folk upp och lyssnade när man ringde in helgen. Nu tycks helgen ha mist sin betydelse. Men jag är nog glad att jag inte behöver ta mig till kyrkan på lördagskvällarna under kalla och mörka vinterkvällar.

– Numera har det blivit vanligare att brudpar önskar klockringning i sam-

band med vigseln. Kyrkklockorna ring-
er i både glädje och sorg.

Den lilla klockan i Jeppo kyrka är från
1861 och den stora från 1913. Själva kyr-
kan firade 150 år i somras.

Minne från Purmo

Både Nordström och Klingenberg var
Purmobor medan klockringarna där
lät klockorna svänga runt sin axel.

– Som ung pojke var jag ibland up-
pe i tornet i Purmo medan klockring-
arna trampade igång klockorna, sä-
ger Klingenberg. För att få mig att hå-
lla avstånd till klockorna berättade de
historier om hur det kan gå ifall man
kommer för nära.

I Purmo beslöt man elektrifiera
klockringningen år 1972.

– Jag var med om det beslutet inn-
an jag flyttade till Jeppo, säger Nord-
ström.

DE SOM anländer
till Jeppo kyrka
passerar van-
ligtvis Siv Westin
medan hon ringer
i klockorna. På
väggen finns
anteckningar om
tiden för gjorda
själaringningar.

PRESENTATION

Om lidande

Lidandets problem är en klassiker av **CS Lewis**, första gången tryckt på engelska redan år 1947 och nu utgiven i nyutgåva av Libris förlag.

Frågan om vad lidandet är bra för är lika aktuell i dag som efter kriget och svaren (de svar som erbjuds) har knappast förändrats så mycket de heller.

Lewis svar (till exempel det att lidandet är en Guds högtalare som ger människan en chans till bättring) verkar ofta lite hjärtlösa. Det medger han också själv.

Det som gör att man orkar med Lewis till och med när han kastar sig in i snårig argumentering är att han är så mänsklig, så välformulerad, så rak och (trots allt) så klok. Det här är en bok som håller för omläsning trots att man inte alltid håller med.

Om glädje

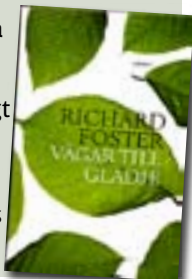
Vägar till glädje heter en annan bok om andlig vägledning som kommit i nyutgåva, också den på Libris.

Författaren **Richard Foster** är amerikansk teolog och grundare till *Renovaré*, en rörelse för andlig förnyelse.

Foster skriver om hur man genom klassiska andliga övningar kan bli mognare både som människa och kristen. Han skriver om meditation, bön, fasta, enkelhet, tjänande, avskildhet, tillbedjan och glädje. Andligt liv är inte bara för helgon, skriver Foster. Gud har tänkt sig att andliga övningar ska utföras också av vanligt folk. Det liv Foster skriver om känns mycket lockande – och mycket svårt.

Men så ska det väl vara för vanligt folk som jag.

SOFIA TORVALDS

Det kan vara bra att tjuvstarta julen

ADVENT När andra stressar upp sig över julkommersen i november vill pastor Ulla Oinonen ta vara på tiden av förberedelse.

– Ingen kan förbjuda dig att vara förväntansfull i november.

TEXT & FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Sedan någon vecka tillbaka bägnar mataffärens hyllor redan av julkonfekt. Bjällerklängen klingar glatt i varuhus och årets julklapp förutspås bli en kaffemaskin.

Mången gör allt för att undvika den allt tidigare julhysterin. **Ulla Oinonen** gör tvärtom.

– Jag är en förberedare till personen. Jag älskar julen och att planera och fundera länge på förhand.

Som präst är hon välbekant med kyrkoåret och medveten om att det fortfarande är några veckor kvar till första advent.

Får man verkligen tjuvstarta julen?

– Årstiderna och kyrkoårets växlingar lägger grunden för rytmen i livet och jag tror på kraften i kyrkoåret. Den ger oss ett ständigt skäl att förnyas, skäl att städa och skäl att träffa släkten. Men jag tror inte att rytmen måste vara så stram alla gånger. Kalendern eller de liturgiska färgerna kan inte bestämma när jag ska känna glädje eller sorg. Är jag glad på långfredagen och ledsen på julafton så är jag det. Känslor kan inte beordras uppifrån, säger Oinonen.

Julprocessen

Enligt Oinonen går det alltså utmärkt att fundera över exempelvis domsöndagens texter fastän man inlett "julprocessen".

– Jag vill gå in i väntan och förväntan tidigt. Dels för att stävja mörkret i höstens långa skol- och arbetsperiod, dels för att hinna fundera över vad som är viktigt för mig just det här året.

Julen blir lätt en prestationsuppvärning i både städning, kokkonst och ekonomi.

– Genom en lång förberedelse hinner jag fundera över vilka traditioner som verkligen är betydelsefulla för mig och vilka som görs bara för att "man brukar göra så". Precis som i resten av livet måste vi försöka skala bort onödiga prestationsuppvärningar.

Oinonen tycker att vi kunde bli bättre på att förbereda oss på flera plan i livet. Och på att uppskatta njutningen i att vänta på något gott.

– Inför resor planerar och funderar jag också långt på förhand, riktigt nju- ter av resan redan hemma.

Samma filosofi gäller i arbetet som präst.

– Om jag också känslomässigt hunnit fundera igenom till exempel en för- rättning så blir allting mycket bättre.

Inte en så lyckad afton

Men om allt inte står rätt till i livet så späder "glädjens fest" lätt på ångesten.

Vad säger du till dem för vilka julen är en enda plåga?

– Det sista jag vill är att kyrkans fest ska skapa ångest. Tyvärr har vi skapat en massa krav på hur den perfekta julen ska se ut. Jag har själv känt besvikelse över julafton som inte blivit så speciella som jag tänkt mig.

Numera är hennes jul inte förstörd även om själva julafton inte lyckas så bra. Och det tror hon hänger ihop med den långa förberedelsen.

– Jag ger plats för stämningen och känslorna redan långt före julafton. Hela jultiden är speciell, allt hänger inte på en kväll. Som sagt går det aldrig att beställa lyckokänslor för ett specifikt tillfälle.

ULLA OINONEN fick som barn höra att "man inte skulle plåga barnen på julafton". Därför fick hon en julklapp av sin farfar redan innan familjen gick till kyrkan. – Kanske har det påverkat min attityd till julfirandet, säger hon.

Om man bär på dåliga minnen förknippade med tidigare jular kan förberedelsen bli extra viktig.

– Ta tid och gå igenom minnena och fundera över om det går att skapa nya jular med bättre traditioner. Julen kommer varje år och det är alltid möjligt att skapa nytt.

Hon tror att mycket av julpressen och stressen har att göra med kommersen kring helgen. All reklam och skyltning skapar ett tryck på att det måste vara många dekorationer och paket för att julen ska vara lyckad.

Oinonen vill inte ställa kommersen i motsatsförhållande till den kristna julen.

– Att sälja julpynt är också någons levebröd.

Själv undviker hon att sätta energi på julhandeln och handlar vanligen en enda julpryl per år. Visuella och vackra föremål är ändå en del i julstämningen.

Dekorationerna som gör julen

UTSTÄLLNING

Nu tändas tusen juleljus – julstämning på Riddarhuset

Innan den luggslitna tomtfiguren, som mödosamt skidas fram med bara en stav, fått sin plats på pianot kan julen inte komma

– inte till mig i alla fall. Vis- sa föremål hör julen till och vi plockar fram dem år efter år. Kanske för att skapa stämning, för att återknyta till barndomens jular, till föräldrar, farföräldrar eller ännu äldre generationer.

Utställningen *Nu tändas tusen juleljus* som fanns uppställd på Riddarhus-

FOTO: KATJA HAGELSTAM

set i Helsingfors förra veckan bjöd besökarna på en resa till gångna generationers julfirande. I den stora salen hade bland annat julbord från olika tidevarv dukats upp, ett rekonstruerat baserat på **Märta Helena Reenstiernas** (1753–1811) dagboksanteckningar från år 1809. Hon var vär- dinna på Årsta gård utanför Stockholm. Hennes krukros hade slagit ut i blom och inspirerad av den tillverkade hon en juldekoration som,

förutom rosen, bestod av ljus och små granar prydda med stjärnor och kronor av guldpapper. Enligt hennes egen beskrivning blev dekorationen så fin att hon inbjöd tjänstefolket för att beskåda den varefter hon bjöd på brännvin och ve- tebröd.

Själv stannar jag upp vid raden av julgranar. Sär- skilt rosengranen, en julgran prydd enbart med grannrö- da pappersrosor och glittrande silverband, känns bå-

de traditionell och originell på samma gång och det är kanske därför den tilltalar mig. Granen är ett måste för mig men kanske kunde dekorationerna varieras? Kunde också jag göra som Märta Helena Reenstierna och låta mig inspireras på nytt i jul?

Utställningen var en fin kavalkad i traditioner och en värdig öppning på jultiden – om man tjuvstartar lite grann.

• NINA ÖSTERHOLM
Utställningen är avslutad.

När en flicka blir fel

BOOK

Flickan som blev fel

Författare: Karin Ehrnrooth

Förlag: Gummerus

Karin Ehrnrooths självbiografiska bok *Flickan som blev fel* kan läsas på många sätt. Den är en barndoms-skildring, ställvis öm, bitvis bedrövad, ibland skakande. Den är också en uppgörelsebok, en bok om en familj med alla familjens skador och hemligheter, och ibland andas texten något som är mer än bitterhet, rentav hämnd. Dessutom är *Flickan som blev fel* en bok om ätstörningar, och en bra och viktig bok om ätstörningar dessutom.

Karin Ehrnrooth är fotograf och konstnär, och hon skriver målade i scener som är både vackra och skrämmande. Man ser mamman med de tunna strumporna och det omsorgsfullt tuperade håret kvarfrusen i det kök där hon mot sin vilja tvingas laga mat åt sin familj medan hon läser en tidning som handlar om det liv hon förlorat: ett liv som hovdam, ett liv där hon bodde i ett slott med vallgrav och fick vara vacker och fin i lugn och ro. Den äldsta dottern tittar långtansfullt på sin mor från sitt undangömda rum bakom köket. Men dörren måste stängas: det drar på moderns eleganta vader.

Den älskade fadern, generalen, har ett explosivt

humör och tvingas in i rollen som bestraffare. Far och dotter längtar efter varann i hemligt samförstånd, men ingendera vågar överbrygga avståndet.

Ehrnrooth skildrar en familj där man inte får skämma ut sig, skrika, säga emot, ljuga eller på något annat sätt dra vanära över de egna. När flickan snattar godis från butiksbilen för att fylla igen det där gapande hålrummet som skriker efter ömhet men proppas full med mat, då tittar tanten i butiksbilen på henne med desperation och oro. De vet båda vad hon tagit. Men det är otänkbart att anklaga generalens dotter för stöld.

Om man läser boken som en historia om hur en ätstörning utvecklas blir man glad över berättelsens djup. Symptombeskrivningar får vika undan för en insiktsfull beskrivning av hur en flicka "blir fel", hur hon lär sig att se på sig själv som någon som är utanför all gemenskap, förvriden och så osäker att hon måste bli flera jag för att överleva.

Pappa generalen rensar i trädgårdslandet iklädd sin slitna uniform från fortsättningskriget. Flickan blir också en soldat, syndabocken som offer sig för sin familj.

Jag irriteras ställvis av det lite krångliga språket med en del småfel: boken skulle ha mått bra av en grundlig genomgång av svenskan.

Men Karin Ehrnrooth har skrivit en fängslande bok som är otroligt nyttig läsning för alla flickmammor.

■ SOFIA TORVALDS

– Marknaden har sin egen agenda och den fungerar på sitt sätt. Jag talar hellre om mina egna förberedelser och undviker att stressa upp mig över butikernas tidiga julskyltning.

Att julhandeln startar tidigare för varje år lär egentligen vara medierenas fel. Tidningarnas specialnummer om julen görs så tidigt att butikerna måste starta redan i november för att hinna med.

Ulla Oinonen tycker att den som vill köpa sina julklappar i november ska få göra det i lugn och ro. Och den som vill

lägga sina julpengar på välgörenhet ska få göra det.

– Att julen är en kristen högtid syns också på pynten i affären. Kristenheten finns inte bara i kyrkan eller där Jesus nämns.

Hon tycker att den långa julen är en fantastisk chans för kyrkan att synas med sitt budskap.

– Det är en tid då de flesta vet att de kan gå till kyrkan. En tid då fler än vanligt kanske funderar över sitt eget förhållande till tron.

Hon skulle aldrig klandra någon

som bara går i kyrkan till julen.

– Om Hosianna intresserar så ska du komma då. Kyrkan ska inte säga hur den "riktiga" julen ska firas. Då stöter man bara på motreaktioner. Alla måste hitta sitt eget sätt att förhålla sig till den kristna julen och hur den hör ihop med det egna livet.

Vänta tillsammans

Till vardags arbetar Ulla Oinonen med projektet Andligt liv på webben vid Kyrkostyrelsen. Nu har hon också börjat blogga som privatperson. Hon skriver om julen.

– Meningen är egentligen att följa med hela kyrkoåret ur ett förberedande perspektiv. Jag vill lyfta fram det kristna året ur personlig synvinkel. Det är också roligare att vänta tillsammans med andra.

Läs pastor Ulla Oinonens finskspråkiga blogg på adressen <http://valmisteliija.wordpress.com/>

"Kyrkan ska inte säga hur den "riktiga" julen ska firas. Då stöter man bara på motreaktioner."

Kristna tatueringar förbjudna

SAUDIARABIEN. Tatueringar med kristna motiv har förbjudits i den saudiarabiska fotbollsligan. Det betyder att många utländska spelare får lov att klä sig i långärmade tröjor för att täcka över sina tatueringar.

"Tatueringarna har negativa effekter på Saudiariabiens ungdom ... utländska spelare i kungariket måste följa reglerna och täcka

över sina tatueringar under matcherna", heter det i ett brev från den saudiska "kommissionen för att befrämja dygder och bekämpa laster".

Till exempel den colombianska spelaren **Juan Pablo Pino** har tatueringar med kristna motiv både på armar och överkropp, rapporterar Emirates 24/7.

Barn behöver inte ditt medlidande – de behöver din hjälp

Bli fadder

För mera information ring:
Birgitta Björk, 06-3201575, efter kl. 17.00
sbm.styrelse@netikka.fi
Bankgiro 567134-211455

SKANDINAVISKA
BARNMISSIONEN
www.barnmissionen.fi

KARIN EHRNROOTH är sedan många år tillbaka bosatt i Tyskland. Nu är hon aktuell med en självbiografi.

Tro Hopp och Kärlek

Design: Tobias Mellberg

Smycket är c.a. 23mm högt, tillverkat i sterling-silver och levereras med kedja och ask.

"Kärleken är det centrala, stödd av hoppet och tron"

Pris 39,50€/inkl postkostn.

Sänd in din beställning till
Jonny's Försäljningstjänst

Petalaxvägen 18, 66240 Petalax
Telefon 06-347 0608 cjcenter@malax.fi

Namn: _____ Tel: _____

Adress: _____

Antal

KRYSSET NOVEMBER

AR VÄL- LUKTHAMN 2Mts30Jy	NEUTRAL	UTSTÖE VÄRELSE	KÖSACK HEVDING SÄNG	TON DATOR- DJUR	JAKOBS SON 1Mts30Jy	ACCIS	LANT- ARBE- TARE																	
→					↓	KANJAS MILD																		
HÄG- LÖSHEI				"OCH DET HÄR SIT PA EN... LUGG!																				
BERG 1Km182g				RIMMA INDO- LENT																				
TRETTA GRUV- GAS				GÄNGAR FÄSTHÖ																				
				PREPO- SITLONJ ORPHI ORANG			DANSK Ö																	
FÖRSKOTT HÄR SOM BASTIKAR INITIALER	↓	"TY --- ÖFFER VÄTEN" Äp91:5	SLOM	ALUKTOR TÄTV PÄRJA- CHUSSES	NÄSSEL DJUR	ÖVER- DRAG	INDIAN	STOR ÅDER	INTAKT															
					TID- NING				PRO- NOMEN DY		GIPS	TRÄJA LITIUM									ARGON SLÖ			
GRIEG		MOTSATS TILL HÄR ACKORD			BLEDY- NINGS- MEDEL PÄRJA				MORR- KILLE SUGA													KLOCKA		
				ANSTÄ- ÅKER				FÄRG DOSA			KNEP											STARKA		
TÄT- HET								SKREV SÄLLY SÄLMING					BE- RÄTA									STRON- TIUM FICKAN		
GNA- GARE		MERI- FÖR- FÄRE	FATTIG MANS KÖ LÖPA			PROFET 2Km19:2 POLO						FÖRRA TILL FICKUR HÄST										SÄVEN- BOM		
				KONDOK INSEKT ÖRÅS 6:6		SÄ KALLAD POJK- NAMN		PARVU		CELL FLICK- NAMN														
ÖPPNING FORMEL				SPRÅK HÄRTAR VI ET C!			BAK- STRÖM	EXTRE- MITET		SAFT													ÅTT- LING	
BMA 2011	↳		↳							30/7													KORT FÖR KOMMUN	
DOJA		MODELS SVÄRFA 2Mts18:6				TRÄD					SKOTSK FOLK- DANS												BETE	
			HÄR ME- NÄR VI ÄLVAR				BLOD- BRIST																	LÖD- BRÖK

Konstruerat av BRITT-MARI ANDFOLK

SKICKA IN LÖSNINGEN

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 29 november 2011 till:
Kyrkpressen, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors. Märk kuvertet "Novemberkryss".
De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i krysset följer 1917 års översättning. Lycka till!

Namn & adress:

.....
.....
.....

LÖSNINGEN

Bland de rätta lösningarna utlottades följande vinnare. Vi gratulerar: **Anna-Lisa Henriksson** i Åbo, **Margaretha Lundgren** i Helsingfors och **Urda Lundell** i Närpes. Bokprisen kommer på posten.

	A	L	O	L	B																			
	L	J	S	S	T	A	K	A	R															
	M	A	R	I	A	V	A	K	A	N	T													
	A	D	A	M	S	E	F	A	N	J	A													
	K	N	E	S	S	E	T	T	I	T	A	N												
	A	O	R	O	A	K	I																	
	A	B	R	A	H	A	M	N	A	K	E	N	A	T	A	S	E	N						
	I	T	H	A	K	A	T	R	A	K	T	A	T	U	R	K	V							
	B	I	T	S	O	C	K	E	R	T	A	U	T	O	L	O	G	I						
	F	E	G	I	S	K	L	A	O	R	T	A	T	R	O	L	L							
	L	I	A	I	D	O	G	O	L	A	S	A	R	U	S									
	A	N	S	E	R	B	E	N	E	A	S	V	A	N	V	C	E							
	H	A	R	B	Ö	C	K	E	R	N	A	S	B	O	K	L	I							
	K	A	T	E	T	E	R	A	N	K	A	A	R	N	O	L	D							
	V	R	E	T	T	E	S	E	R	A	E	R	O	N	A	U	T	O						
	P	R	O	B	E	R	S	T	E	N	R	A	D	K	T	Ä	R							

Domprosteriets resa till Kyrkodagarna

Finlandssvenska kyrkodagar hålls i Vasa 27-29.1 med bl.a. biskoparna Björn Vikström och Hans Stiglund (Luleå stift), samt Jonas Helgesson och Maria Küchen från Sverige. Samt finlandssvenskar i temagrupper och seminarier.
Deltagarna från Domprosteriet åker buss till Vasa. Start fredag på dagen, hemfärd söndag. Reseledare är Fjalar Lundell. Bussen kör Lovisa - Pernå - Borgå - Sibbo. Anslutande biltransport från Lappträsk - Liljendal. Inkvarteringen för deltagarna från Domprosteriet är på Hotell Vallonia. Bussen transporterar deltagarna dit, men inte till andra hotell.
Pastorsexpeditionen i Sibbo svenska församling tar emot alla anmälningar från prosteriet: tfn (09) 239 1005, vard. kl 9-12. Anm. per e-post: sibbo.svenska.forsamling@evl.fi. Avgift för program + mat: 75 euro. Dubbelrum: 86 euro (2 nätter / en person), enkelrum: 138 euro. Resan: ca 50 euro, men billigare för deltagarna - subventioneras ur prosterikassan. Pastorsexpeditionen i din församling kan informera om programmet. Hittas också på evl.fi/kyrkodagar.

Våra nya webbsidor har öppnat.

Välkommen!

MARKNAD

TJÄNSTER

Frisör-barberare, fotvård.
Hembesök görs i huvudstadsregionen. Ring till Elisabeth: 040-5956843.

UTHYRES

UTHYRES Nyl renoverad 2:a, 48m², 3vån (hiss, balkong, kallgarage, diskmaskin etc) nära cent i Pargas. Lugnt hus. Genast ledig. -Kim 050-3200263.

ÖNSKAS KÖPA

Köpes bostad i Munksnäs, Hfors 80-110 kvm. Ring 050 354 8947.

Dödsbon samt källar- och vindstömningar. Ring Stefan 0400-313970.

ÖNSKAS HYRA

Rök/sprit/husdjursfri 42 årig man med jobb inom offentliga sektorn önskar hyra 3r+k centralt i Hfors (Drumsö, Kronohagen, Tölö, Skatuden). Ring 0500428462.

Ålandsbördig kvinna, 28 år, söker bostad från Helsingfors pga tillfälliga hyreskontraktet tar slut. Maxhyra 500 euro. Jag är lugn och ordningssam, betalar alltid hyran i tid. /Jenny Tel.0405486656.

Ung, kvinnlig jurist önskar hyra en relativt centralt belägen tvåa eller trea i Vasa. Önskas vara ledig fr.o.m den 1.12.2011 p.g.a. arbete i Vasa. Ring 050 539 2524/Linda.

Pålitlig, rök- och djurfri ekon. stud. söker förmånlig etta eller liten tvåa i centrala Helsingfors fr.om januari. Marianne Slotte 044 545 9909

Göran Skytte

möter

Thomas Rosenberg

Göran Skytte:

*Kristen tro
i det moderna samhället*Grand, Biskopsg. 28, Borgå.
Söndag 20.11 kl. 18.00.

Barnpassning. Frivillig kollekt.

Arr: kyrkorna i Borgå

DOMKAPITLET

Kaplanstjänsten i Ekenäs församling har inom utsatt ansökningstid inte fått någon sökande.

B-kantorstjänsten i Åbo svenska församling har inom utsatt ansökningstid sökts av A-kantorn i Ekenäs församling **Marjo Daniels-son** och tf B-kantorn i Kronoby församling **Lea Salumäe**.

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

Prästgården och kyrkan vackert gula igen

SUNDOM KYRKAS gyllene bronsfärgade spira stiger högt mot himlen.

KANTOR MONICA Heikius och kaplan Siv Jern välkomnar församlingsborna till den nymålade prästgården i Sundom.

Den nymålade prästgården i Sundom fylls av verksamhet både dagar och kvällar. På fredagskvällar fylls vinden på den ockragula prästgården av ungdomar och på tisdagar övar Sundomkören i salen.

– Prästgården är i flitig användning och fungerar perfekt som övningslokal för kören, säger kantor **Monica Heikius**.

Prästgården är byggd år 1877 men är fortfarande i gott skick. Inom Sundom kapellförsamlings regi finns en bönegrupp som samlas där på söndagar. En pensionskrets och två missionskretsar håller också sina träffar där. Vuxensoppan är en ny träffpunkt för vuxna som är tänkt att skapa och öka trivsels i byn. Två fredagskvällar i månaden bjuds det på soppa i prästgården. Efter middagen är det ge-

menskap med samtal och presentation av en hemlig gäst.

Monica Heikius har fått mycket positiv respons av koristerna efter att prästgården och kyrkan återfått sin vackra gula färg utvändigt.

– Körsångarna har varit mycket positiva och tycker att färgen är fin.

Den gamla flugande färgen på prästgårdens och kyrkans fasader har skrapats bort, både på väggar och kring fönstren, och ersatts av ny fin färg. Nyanserna är samma som förr men lyser nu klarare igen. Också kilstenarna på byggnadernas stenfötter har putsats och fogats om så att fastigheternas utseende har förhöjts.

– Det är inspirerande att komma till prästgården och

kyrkan när de är så vackra, säger kaplan **Siv Jern**.

Annat som åtgärdats i den över 80 år gamla kyrkan är bland annat köket som nu är mera ändamålsenligt.

– Bara en sådan sak som att kylskåpet är större gör det lättare att ordna bjudningar, säger Siv Jern.

Bakom kyrksalen finns ett samlingsrum som rymmer ungefär 40-50 personer där det är populärt att ordna till exempel dopkaffe. Där bjuds också på kyrkkaffe ungefär en gång i månaden. I samband med fasadrenoveringen installerades även nya värmelement i kyrksalen.

– Vi hoppas att det nu kommer att vara en jämnare temperatur i kyrkan på vintern. Också då det är minus 25 grader långa perioder på vintern, säger Siv Jern.

– Det har hänt sig att det varit så kallt på vintern att kantorn har fått ha vantar på sig mellan psalmerna. Också instrumenten har lidit av de stora temperaturväxlingarna, säger Monica Heikius som nu hoppas på en jämnare värme i kyrkan.

Inom Sundom kapellförsamling satsas mycket på barnfamiljer och i dagklubbstrymmena invid prästgården hålls dagklubb, Små och stora, Babycafé och söndagsskola. På gården invid prästgården har nya lekredskap installerats som förhöjer trivsels på gården. Totalt reserverades i Vasa kyrkliga samfällighets budget 400 000 euro för renoveringsarbetena i Sundom detta år.

■ TEXT OCH BILD:
JOHANNA BACKHOLM

Finlands Lucia Röstsedel

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____

Postadress _____

Tema för Luciainsamlingen 2011 är **ofrivillig ensamhet bland äldre**.

Jag bifogar _____ euro till insamlingen.

Om du hellre vill sända ditt bidrag via bank, vänligen ange vilken bank du valt.

 Aktia 405511-245079

 Nordea 156230-109332

 Sampo 800018-70892073

Röstsedlar utan bidrag beaktas inte.

Posta kupong och bidrag till:

Folkhälsan, Paasikivigatan 4, 00250 Helsingfors

Du kan rösta på Lucia också via sms. Du kan välja mellan bidrag på 5 euro, 10 euro eller 20 euro.

Vill du bidra med t.ex. 10 euro skriver du: 10E LUCIA X (x står för kandidatens nummer) och ditt namn t.ex. KALLE KARLSSON. Sänd meddelandet till nummer 17240 utan riktnummer.

Du kan rösta och betala in ditt bidrag även via www.lucia.fi.

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 23.11.2011 före kl. 24.00.

Tack!

De uppgifter som lämnats i samband med inbetalning och omröstning behandlas konfidentiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2012. Från sms-bidraget avdras skatter och operatörsavgifter. Insamlingstillståndet 2020/2010/3754 har beviljats av Polisstyrelsen.

www.folkhalsan.fi/lucia

folkhälsan
HBL VEGA FST5

ENEBERGS BEGRAVNINGSBYRÅ

Strandg. 2 Mariehamn Tel. 018-19028

Sportlovsresor till Äkäslompola

Kom med på Nykterhetsförbundets skidresa till Ylläs. Start från Nyland 18 februari 2012. Start från Österbotten 25 februari 2012.

Ungdomar över 13 år även utan föräldrar.

5 hela skiddagar!

Nylandsresan från 380€/person, Österbottenresan från 360€/person (innehåller kost, logi och bussresor). Även familjepriser.

Bokningar & förfrågningar:
Raitismaja tfn 06-318 0900 www.nykter.fi/raitismaja

Experten på gruppresor

Med omtanke

Vi ordnar gruppresor till alla delar av Europa, med omtanke!

Både med buss och flyg, och givetvis på svenska. Ta gärna kontakt, både från Österbotten och Nyland, och berätta om era resplaner.

Vi kan förverkliga dem!

Oravais Trajistik
God planering - Din trygghet

www.ot-resor.fi Tel. 06-318 4000

INKAST PATRICK WINGREN

Några decimeter liv

VI HAR FYRA KATTER här hemma. Eddie har svårt med förändringar. Vårgrar använda den nya, bekväma ingången via verandadörren, står hellre och väntar i mörkret under fönsterbrädet, trygg i det hon kan och känner till.

EDDIES DOTTER Murphy trotsar alla odds. Hon blev ratad som ett hopplöst fall av mamman vid födseln, och veterinären gav henne högst en vecka. Med okoordinerad, stapplande gång är hon nu inne på sitt femte år. Tar dagen som den kommer, lever i stunden.

PEPPERONI är äldst. Han blir deprimerad i perioder – låter tassarna förbli smutsiga, ligger på bastulaven, väntar. När han kommer tillbaka från mörkret söker han närhet, visar mer än någon av de andra hur mycket han tycker om att vi finns.

Ofelie är yngst, och har därför tagit sig rätten att fortsätta vara som en unge. Hon har den minst utvecklade egna karaktären, och verkar mycket nöjd just så.

EDDIE är småsur på alla, men mest på sin försakade dotter Murphy som hon vägrar acceptera. Murphy, i sin omedelbarhet, är den enda som orkar med den barnliga Ofelia. Pepperoni har äldstestatus, skrider fram som självklar etta till matskålen, lugnar ner relationerna med hierarkisk tyngd.

UNDER SOMMARMÅNADERNA blir djuren i huset högst oönskat fler, när katterna med jämna mellanrum släpar in sina fångster (undantaget Murphy, som bara jagar fjärlilar). Ibland är mössen och fåglarna redan besparade från vidare plågor, men inte alltid. Vi ser det som grymhet och vill förebrå dem. De utstrålar stolthet och glädje när de slår lovar runt sitt byte – de är i högsta grad sig själva just då.

FÖR NÅGRA år sedan kom en snäll tant tillbaka med katten Muskot, som envisades med att gå på gångåtervända till de välkända markerna kring vårt förra hus. Tanten sade att det kan gå illa för katten om den rör sig i trafiken. Hon föreslog en bur på några kvadratmeter i trädgården, där katten kunde röra sig tryggt och kontrollerat.

För henne var det viktiga- re att katten lever så länge som möjligt än att den är katt så länge den lever.

Patrick Wingren är en samhällspolitiskt aktiv musiker från Jakobstad.

ANDREAS KNIPS HEMBAGERI Kom ihåg julens fester i god tid!

Fåskottm. 3, 66550 RIEKKA, 06-3460 820 www.ariikka.net/andreasknip

RADBYTET STIG KANKKONEN

Betona samhörighet, inte skillnader

I Kyrkpressen 27.10 gör Rolf Kokkolareflek- tionen att "man borde kanske bygga upp också lekman- nalistor på basis av åsikt". Av sammanhanget att döma vä- gar jag anta att det som avses närmast är teologiska åsikter. Med tanke på förutsättning- arna att bedriva ett konstruktivt, framgångsrikt arbete i kyrkomötet tror jag för egen del att det är lyckligare om man redan i samband med nomineringen av kandidater mera betonar samhörighet än skillnader. Det gör man bland annat genom att på samma

lista ha personer med varie- rande teologiska betoningar.

Att gå in för "åsiktslistor" skulle som jag ser det i värsta fall kunna skapa ett allmänt intryck av motsättningar. Också där de inte alls behö- ver finnas. Som till exempel då det gäller att slå vakt om Borgå stifts framtid, att i oli- ka sammanhang beakta spe- cialbehoven på Åland, inrät- tande av tjänster, uppgörande av budget och så vidare.

Även om kyrkomötet handlägger ärenden som angår kyrkans lära hand- lägger det också allt det som har att göra med kyrkans ar- bete samt kyrkans lagstift- ning, förvaltning och eko-

nomi. Dessutom är det bra att komma ihåg att vi har ett biskopsmöte som handläg- ger ärenden som gäller kyr- kans tro, förkunnelse och att biskoparna deltar i kyrko- mötessessionerna. Ytterli- gare bidrar de valda präst- ombuden till den teologiska sakkunskap som behövs då beslut som rör kyrkans lä- ra fattas.

Lekmannaoombudens teo- logiska åsikter är självfallet viktiga, men i praktiken är det oftast i samband med behandlingen av kyrkomö- tets många övriga uppgifter som lekmannens kunskaper och erfarenheter behövs all- ra mest.

Det som Borgå stift, och hela kyrkan för den delen, är betjänt av är listor med kan- didater som utöver en klart deklarerad teologisk åsikt kan bidra med sakkunskap och erfarenheter från oli- ka områden. Speciellt med tanke på att det svenska stif- tet har så få ombud är detta viktigt. Vi måste ha kunniga och samarbetsvilliga perso- ner att placera i de olika ut- skott där det grundläggande arbetet med de högst va- rierande kyrkomötesfrågor- na görs.

STIG KANKKONEN
kyrkomötesombud

PSALMER

Om Gustav II Adolfs svanesång

Sociologen Thomas Rosen- berg bildar en snygg bäge kring psalmen "Förfäras ej, du lilla hop" i KP 43/2011. Psalmerna är av tysk ursprung, men vi känner den i svensk 1800-talstappning av Johan Olof Wallin. Om Gustav II Adolf sjöng psalmen mor- gonen före sin död i Lützen 6.11.1632 sjöng han den på tyska, hans valspråk under det trettionäreiga kriget hette ju också det "Gott mitt uns".

Psalmen är känd i tysk tra- dition som Gustav II Adolfs svanesång, men orden är äldre än så. Psalmerna syftar på Jesu egna ord i Lukase- vangeliets: Var inte rädd, du lilla hjord, ty er Fader har beslutat att ge er riket. (Luk. 12:32) Församlingen är Jesu hjord, hans egen hop, som har skänkts ingenting min- dre än Guds rike. KSSR och samfälligheter må försvinna, men Guds rike förblir i kraft.

Med vänliga hymnologis- ka hälsningar,

TUOMAS ANTTILA
TM, fil. St
Helsingfors

FÖRSAMLINGSSTRUKTUR

Kyrkans demokratiunderskott

Bristen på demokratisk ord- ning inom kyrkan förs tidvis på tal, men åtgärder till det bättre har inte kunnat skön- jas. Tvärtom har vissa åtgär- der skett i motsatt riktning, och nya sådana planeras.

För länge sedan beröva- des församlingsmedlem- marna möjlighet att väl- ja kaplaner. Starka kraf- ter inom kyrkan arbetar för att beröva medlemmarna möjligheten att välja kyr- koherde och överföra valen till församlingsråden. Nu då vi ännu har folkval av kyr- koherde är urvalskriterier- na för snäva och det finns för små möjligheter att väl- ja en annan kandidat än de tre som domkapitlet upp- ställt i förslagsrum. En po- sitiv trend är att försam- lingar börjat reagera mer kritiskt till kyrkans inre toppstyrning och nedvär- derande attityd till med- lemmarnas påverknings- möjligheter. Det framkom nyligen i en livliv pressde- batt inför valet i Lojo.

Nu har det blivit aktu- ellt att diskutera kyrkans roll i de pågående föränd-

ringarna i kommunstruk- turen. Borde kyrkan gå in för större församlingsen- heter eller trycka på broms- pedalen? Själv ser jag in- te större förvaltningsenhe- ter i det administrativa som

"Om valfrihet råd- de skulle också ut- trädets ur kyrkan ha varit mindre."

ett faromoment utan tycker det är viktigare att fokuse- ra på verksamhetsenheter- na i närmiljön. Dessa sköts mycket bra av kapellför- samlingar som utgår från ökad aktivitet i närområ- det medan den byråkratis- ka förvaltningen sköts på längre avstånd. Många för- samlingar är utsatta för sparåtgärder som reducerar verksamhetsformerna då

reduceringen hellre borde riktas mot en alltför kost- sam byråkrati.

Att kyrkan tillämpar för- mynderi framom flexibili- tet och individuell frihet då den bestämmer att hem- adressen måste avgöra till vilken församling medlem- mar hör leder också till de- demokratiunderskott. Ännu värre är att de inte ens får välja församling inom egen kommun. Alla bör fritt få välja och, som skattemyn- digheterna sagt, är det ing- en skillnad för dem till vil- ket konto kyrkoskatten överförs. Om valfrihet råd- de skulle även utträdets ur kyrkan ha varit mindre. Vi får därför hoppas att det nya kyrkomötet får ombud med större ansvar och res- pekt för kyrkans medlem- mar och för ökad demo- krati och individuell frihet.

BO HOLMBERG
Karis

Annonsera i Kyrkpressen! **KP**
Kyrkpressen

Kontakta våra annonsförsäljare:
Tom Kytöpuuro 041 447 5725, Björn Sten 0400 012 390,
Leif Westerling 050 329 4444, Jonny Åstrand 050 092 4528
Eller att skicka e-post till annons@kyrkpressen.fi
Annonser på www.kyrkpressen.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Hel-
singfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma in- lägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insän- darna är 1 200 tecken. Redaktionen för- behåller sig rätten att förkorta insändar- na. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT ÄMNE

"Dela ditt bröd med den hung- rige, ge hemlö- sa stackare hus- rum."

Kuopiobiskopen Wil- le Riekinen predika- de om Jesaja 58:6- 11 i Kyrkomötets öpp- ningsgudstjänst.

YRKESHÖGSKOLAN NOVIA Finlandssvenska instrumentfonden

utlånar efter ansökan och provspelning följande instrument för en treårsperiod

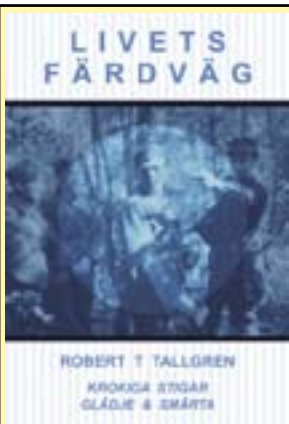
Violin	Eero Haahti, 2007 (genast ledig)
Cello	Eero Haahti, 2007 (ledig mars 2012)
Cello	Vincenzo Postiglione, 1914 (ledig mars 2012)
Kontrabas	anonym tjeckisk byggare, 1950-1970 (genast ledig) 5-strängad
Cembalo	Stig Lundmark, 2007 (genast ledig) (tvåmanualig flamländsk modell)

Den fritt formulerade ansökan riktas till:
Finlandssvensk instrumentfond/
Yrkeshögskolan Novia
Köpmansgatan 10
68600 Jakobstad

Ansökan skall vara **inlämnad senast 2.12.2011 kl. 16.00**
På basen av ansökan kallas sökande till provspelningstillfälle i Jakobstad måndagen den 12 december kl. 13.00

Ytterligare information fås från instrumentfondens ordförande,
Dan Lönnqvist, tfn 050 517 0543, dan.lonnqvist@novia.fi

www.novia.fi

Boknyhet!
Det här är en bok skriven av Robert Taisto Tallgren
Taisto är född 1918 i Teuva. Hans mamma dog när han var 5 år. Efter en tid flyttade familjen till Munsala. 1939 grusades alla framtidsplaner vid andra världskrigets utbrott. En man i ledet av det legendariska IR 61, som spelade en nyckelroll i förhindrandet av Sovjetunionens frammarsch. Han slogs för sitt liv, sina kamrater och fosterlandet Finland i 5 år. Här är berättelsen om vad som verkligen hände, och hur det gick sen. Boken innehåller även 45 bilder, 253 sidor.

Pris 25€

Väggkalender 2012

Med akvarellmålningar och bibelord av Kerstin Svensson.

Pris 12€

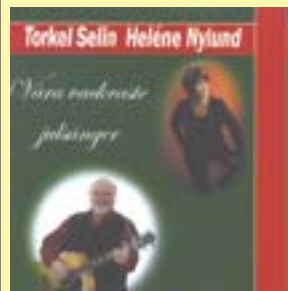

Över 100 sånger!

NY sångbok!

Allt är förlåtet och glömt, Bed en enkel bön, Du mor som ber, En tro som bär, Från mörker till ljus, I Herrens händer, Jag hörde änglasång, Kom nu till källan, m.fl.

Pris 25,00€

Julljus nu brinn, Fröjdas vart sinne, Jul jul strålade jul, Giv mig ej glans, Gå Sion din Konung att möta, Gläns över sjö och strand, Härlig är jorden, Juletid ro och frid, Sammanlagt 12 sånger

CD Pris 10€

2 st. 15€

"Hur är det möjligt att livet plötsligt kan förändras så drastiskt när allt ser mörkt ut? Ingen kan gå oberörd förbi dessa människöden där livet har bjudit på fantastiska överraskningar. Hoppet tänds; kanske finns det ändå en Gud som bryr sig?"

171 s.

Pris 20,00€

Tusen olevda liv finns inom mig är en varm berättelse om kärlek och vänskap, om mod, uppbrott och överlevnad men också om att våga försörjas med sitt liv.

Inbunden 219 s.

Pris 26,90€

Väggkalender för 2012

vackra bilder med bibeltext o. tankvärda ord. Foto: Christine Eliasson 15 år

Pris 8,90€ **2 st. 16,00€**

1. Jorden runt, 2 Aldrig ensam mer, 3. Min stund på jorden, 4. Därför har jag Jesus kär, 5. Min kung och jag, 6. Vi ses i himlen. Sammanlagt 13 sånger.

CD Pris 21,50€

Kulspetspennor med text:

- 1. Blott en dag ett ögonblick i sänder
- 2. Var dag är en sällsam gåva

Pris 1,00€/st

Julkortspaket

40 st. bl. julkort såsom: ljus, blommor, julkyrkan, Jesu födelse, landskap samt 3 st. dubbla julkort och småkort

ALLT detta endast 22€

(värde 35€)

Alla tiders kortpaket á 22€

40 st. enkla kort såsom: grattis, barn, djur, tankvärda ord och bibelspråk samt 2 st. dubbla och 5 st. småkort

DAGENS LÖSEN för 2012

Den lilla andaktsboken för hela året

Pris 8,90€

Naturkalender för 2012

med bibelord, foto Reine Jonsson

Pris 10€

Sänd in din beställning till Sven-Erik Syréns förlag, Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo, tfn. 06-345 0190 eller 050-301 6598, fax 06-345 0100

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

Fakturan sänds med varorna. 10 dagars betalningstid postporto tillkommer

En man kom in i ett bokantiktariat. Innehavaren kom fram och frågade om han kunde hjälpa till. - Nja... jag slängde bort en gammal bibel häromdagen som var tryckt av någon Gutenlund eller så, sa mannen. Innehavaren spärrade upp ögonen. - Inte Gutenlund väl, utbrast han. - Jo, just det! Gutenlund hette han. - Är ni inte riktigt kloka, människas? Det är en av de första bibliarna som tryckts. Nyligen gick en sådan på auktion för fyra miljoner dollar! Mannen frissade till. - Ta det lugnt. Mitt exemplar kan inte ha varit värt många ören. Det fanns en massa kludd i marginalerna av en snubbe som hette Martin Luther.

Tankeväckande med Svante Lundgren och Patrik Hagman!

Stanna eller inte stanna Svante Lundgren

Mellanöstern är religionernas och kulturernas mötesplats. Den här boken tar oss med till fyra länder: Turkiet, Irak, Libanon och Israel/Palestina. Situationen för de kristna varierar från land till land, men det gemensamma är en oro för om det i framtiden kommer att finnas några kristna kvar i regionen där kristendomen föddes.

25,90 €

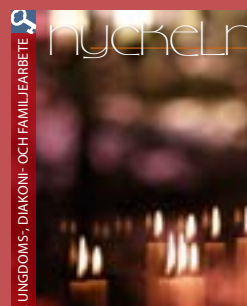
Om kristet motstånd Patrik Hagman

I boken innebär motståndet bl.a. att gå från en konsumtionsinriktad livsstil till ett ekologiskt och socialt hållbart sätt att leva. Hagman skriver provocerande, konkret och analytiskt! "...en av de viktigaste böcker som utkommit på länge." KYRKANS TIDNING.

19,90 €

Om du arbetar med barn, ungdomar, familjer eller diakoni är tidskriften Nyckeln ypperlig läsning för dig. Nyckeln innehåller idéer och uppslag och temat är denna gång Helig. Nyckeln utkommer fyra gånger per år. Utgivaren är KCSA.

Nyckeln årsprenumeration: 29,90
Lösnummer: 9,90